

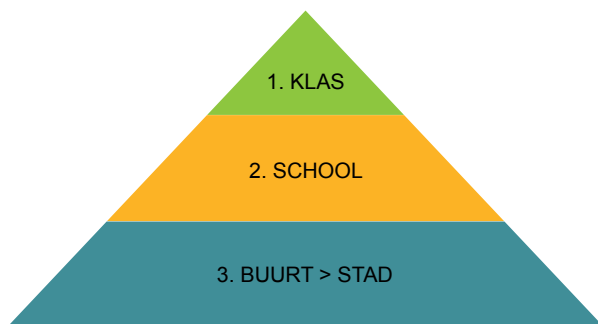
Infofiche 1

DUURZAME MOBILITEIT IN DE KLAS

Sam de Verkeersslang is een campagne waarbij kinderen, ouders en leerkrachten van de basisschool gestimuleerd worden om zich op een duurzame wijze van en naar school te verplaatsen.

De kern van de campagne is een spel dat een week lang op de basisschool gespeeld wordt. Kinderen verdienen een sticker als zij met de fiets, te voet of met het openbaar vervoer naar school gaan. Alle stickers worden op een grote Verkeersslang banner in de school verzameld. Het doel is om de banner in één week tijd te vullen met stickers.

Resultaten tonen aan dat de campagne een succesvolle bijdrage levert aan de toename van duurzame vervoerswijzen en het verminderen van CO₂-emissies. Het succes van Sam de Verkeersslang wordt verder in Europa verspreid door middel van een internationaal netwerk: The Traffic Snake Game Network. Momenteel bestaat dit netwerk uit 19 verschillende deelnemende Europese landen.

Deze campagne biedt de mogelijkheid om verkeersmaatregelen in te voeren die voordelig zijn voor de scholen en de omgeving. Deze infofiche richt zich op wat er in de klas en op de speelplaats gedaan kan worden.

Waarom?

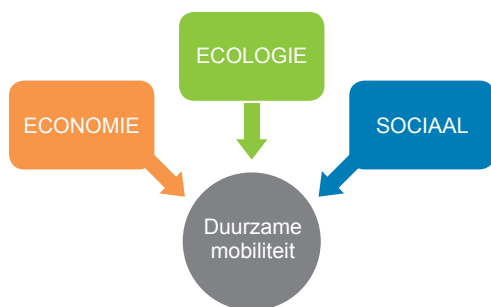
De resultaten van Sam de Verkeersslang zijn nog beter wanneer de leerkracht in de klas aandacht besteedt aan het onderwerp 'duurzame mobiliteit'. Dit noemen we de Deluxe-variant van de campagne. Elke deelnemende school wordt gestimuleerd om deze Deluxe-variant op te zetten. Het is ook een leuke manier om duurzame mobiliteit in andere lessen aan te bieden (rekenen, gym, aardrijkskunde).

Kinderen leren over verkeersveiligheid en leren hun vaardigheden inzetten in het verkeer (herkennen van verkeer, inschatting van snelheid, omgaan met verkeer uit verschillende richtingen etc.). Dit omvat ook motorische ontwikkeling, concentratie behouden en leren reageren op veranderende verkeerssituaties. In deze infofiche geven we scholen en leerkrachten een idee hoe er in de klas gewerkt kan worden aan duurzame mobiliteit.

**SAM DE
VERKEERS
SLANG**

Wat is duurzame mobiliteit?

Drie aspecten zijn onderdeel van een duurzame kijk op mobiliteit: economische, ecologische en sociale aspecten. Belangrijke onderwerpen met betrekking hierop zijn: betaalbaarheid, toegankelijkheid, veiligheid, comfort, impact op het milieu, culturele verschillen etc. Door deze verschillende aspecten te behandelen, leren we kinderen de gevolgen van het gebruik van duurzame vervoersmiddelen naar school op onder meer het milieu, luchtkwaliteit, congestie, veiligheid en de kwaliteit van het leven en de impact hiervan op ons en toekomstige generaties. Het leert de kinderen dat het welzijn van het milieu een gedeelde verantwoordelijkheid is.

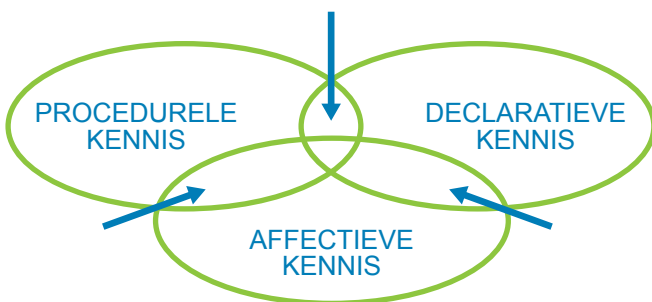

Effectief lesgeven over duurzaamheid

Leren bestaat uit drie verschillende aspecten:

- Procedurele kennis: Bijvoorbeeld weten dat groen licht betekent dat je door kan rijden.
- Declaratieve kennis: Weten dat je bij groen licht door kan rijden, maar dat je eerst goed naar links, rechts en nogmaals naar links moet kijken ==> Dit leer je door interactie te hebben met de omgeving.
- Affectieve kennis: Subjectieve relatie tot real-life interactie. Bijvoorbeeld het opdoen van genoeg vertrouwen om op een fiets te rijden.

Leren is de INTERACTIE die plaatsvindt in de complexe relatie tussen deze drie aspecten. Het is daarom van belang om real-life ervaringen op te doen om zo de juiste vaardigheden te ontwikkelen.

Mobiliteitseducatie is bewust stilstaan bij de verschillende vervoersmiddelen en hun voor- en nadelen. Leren door te doen en leren door imitatie zijn de sleutel tot succes! Dit betekent dat docenten en ouders een belangrijke rol hebben.

Verkeers- en mobiliteitseducatie

Probeer meer te omvatten dan traditionele verkeerseducatie.

Traditionele mobiliteitseducatie

- Gericht op procedurele kennis.
- Veiligheidseducatie, geen relatie met de omgeving.
- Kinderen zien als zwakke verkeersdeelnemers.
- Gericht op veiligheid en het voorkomen van ongelukken.
- Gericht op regels en voorschriften, aanpassen aan het systeem, gebaseerd op angst, aandachtig zijn.
- In de klas.

Hedendaagse mobiliteitseducatie

- De drie leeraspecten komen aan bod (procedurele, declaratieve en affectieve kennis).
- Verkeersveiligheid maar ook ecologische onderwerpen, duurzaamheid, zelfstandigheid, en gezondheid.
- Kinderen worden gezien als actieve verkeersdeelnemers.
- Kinderen zijn zowel voetgangers, fietsers, als passagiers.
- Het perspectief van een kind versus een volwassen perspectief.
- Zowel in de klas leren over veiligheid en een beschermde omgeving als leren in real-life verkeerssituaties.

Loop- en fietstraining in drie stappen

Educatieve programma's gericht op stappen en fietsen bestaan meestal uit twee delen: een theoretisch deel en – belangrijker – een praktisch deel waarbij deelnemers hun vaardigheden oefenen.

Tijdens het theoretische gedeelte leren de deelnemers de theorie van defensief fietsen en het voorspelbaar blijven, de basis verkeersregels, fietsen in verschillende omstandigheden (bijvoorbeeld kou, regen, donker), veilig dingen vervoeren evenals het stallen en onderhouden van hun fiets.

Zodra de deelnemers goed voorbereid zijn, gaat het praktische gedeelte van start. De traditionele volgorde van de praktische fietslessen kent drie niveaus gerelateerd aan de omgeving en de omvang van het verkeer:

1. Stappen/fietsen in een veilige omgeving om de basisvaardigheden op te doen (bijvoorbeeld op de schoolspeelplaats of in een park)
2. Eerste loop- of fietsrit in een rustige straat
3. Stappen/fietsen in een drukke straat

Het belangrijkste is dat kinderen voldoende motorische vaardigheden aanleren voordat zij op straat gaan fietsen. Het maakt niet uit hoe oud het kind is. Kinderen moeten regelmatig oefenen om voldoende vertrouwen te krijgen. Natuurlijk moeten zij begeleid worden door een ouder (iemand met meer ervaring) zodra ze voor het eerst op straat gaan fietsen.

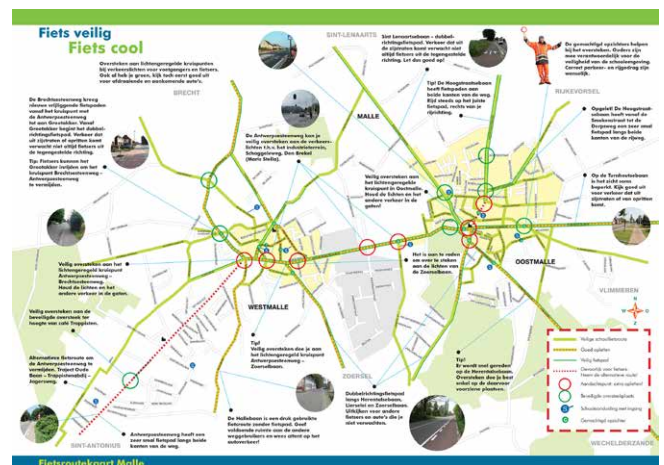

© Mobiel 21, België

Ideeën voor klasactiviteiten

Onderzoek

- Analyse van de schoolomgeving en het ontwerpen van een stadsplattegrond voor kinderen.
- Analyse van de gevolgen van verkeer op gezondheid en de omgeving.
- “Vervoer – verleden en heden”: onderzoek via literatuur en internet en oudere bewoners van de stad interviewen over hun reis naar school.
- Berekenen van de voetafdruk van de schoolreis.

© Mobiel 21, België

Theorie

- Lessen over verkeersregels en verkeersborden.
- Politie die lesgeeft op school.
- Lessen over de dode hoek.
- Lessen over de verschillende vervoersmiddelen en de voordelen hiervan.

© NFP, Tsjechië

SAM DE VERKEERS SLANG

© NFP, Tsjechië

© NFP, Roemenië

Praktijk

- Organiseren van loop- en fietstraining op het schoolterrein en in de schoolomgeving (zie infofiche 'Duurzame mobiliteit in de schoolomgeving').
- Uitstap met de school en de politie. Deze ervaringen leren de kinderen om in de omgeving van de school gevaarlijke plekken te ontdekken en het brengt hen bovendien iets bij over verkeersveiligheid.
- Organiseren van een loop- en/of fietstest met een beloning voor de leerlingen in de vorm van een certificaat.
- Workshop fiets repareren.
- Laat kinderen een reis naar keuze uitstippelen via het openbaar vervoer. Stimuleer ze om gebruik te maken van de dienstregelingen tijdens het plannen van de reis.

Creativiteit

- Een fotoverhaal, schilderen en schrijven wedstrijd met als onderwerp 'openbaar vervoer' en/of 'fietsen'.
- Poppenspel of theater over mobiliteit.
- Rollenspel waarbij verschillende verkeerssituaties aan bod komen.
- Tentoonstelling van tekeningen gemaakt door de leerlingen met als thema 'duurzame mobiliteit'.
- Laat kinderen in groepen testen welk vervoersmiddel naar een bepaalde locatie (bijvoorbeeld het zwembad) het snelst is. Hier een film van samenstellen, kan de oefening nog interessanter maken.
- Discussie met de kinderen hoe de wereld er met meer of minder auto's zou uitzien. Laat ze nadenken over de impact hiervan op de economie, het milieu en de maatschappij. Bespreek welk scenario beter zou zijn.

Mobiliteit en verkeer kan gekoppeld worden aan verschillende lessen op school – bijvoorbeeld bij biologie, rekenen, geschiedenis en aardrijkskunde. Het milieubewustzijn kan op verschillende manieren verhoogd worden.

Meer informatie?

Download de andere twee infofiches over 'mobiliteitsmanagement voor scholen' en 'duurzame mobiliteit in de schoolomgeving' via onze website.

Een campagne van

met de steun van

